

Wat zegt de wet over drugs?

de druglijn

Als het over drugs en de wet gaat, moet eerst en vooral duidelijk zijn dat er een verschil bestaat tussen legale en illegale drugs.

Niet alle drugs zijn volledig verboden in België: alcohol, tabak en geneesmiddelen zijn legaal, maar er bestaan wetten die beperkingen opleggen. Bijvoorbeeld wat de productie, handel of reclame betreft. Andere drugs (zoals cannabis, cocaïne, speed, lsd, xtc, heroïne ...) zijn door de wet verboden en daardoor illegaal. Wat de vervolging (de mogelijke sancties) betreft, neemt cannabis wel een aparte plaats in.

Deze brochure gaat enkel in op wat de wet zegt over illegale drugs. Ze biedt een algemene kennismaking met de Belgische drugwetgeving. We hebben geprobeerd om die zo goed mogelijk samen te vatten en toe te lichten. Noch VAD als uitgever van deze brochure, noch De Druglijn, haar publieksservice, zijn verantwoordelijk voor eventuele misinterpretaties.

Niemand mag zich blindstaren op de letter van de wet.
De toepassing ervan hangt voor een groot stuk af van de concrete situatie. **Goed geïnformeerd zijn is op zo'n moment erg belangrijk.**

Kijk voor de meest actuele info op www.druglijn.be of stel anoniem je vraag via mail, chat of telefoon. De Druglijn werkt onafhankelijk van de politie en het gerecht.

Wat gebeurt er als je met drugs betrapt wordt?

Wat doet de politie?

Als je met drugs betrapt wordt, moet de politie altijd een proces-verbaal (PV) opstellen. Soms is dat een vereenvoudigd PV (zie pagina 12). Het PV beschrijft wat er werd vastgesteld. Tegelijk zal de politie je vragen een verklaring af te leggen. Het PV wordt doorgestuurd naar het parket.

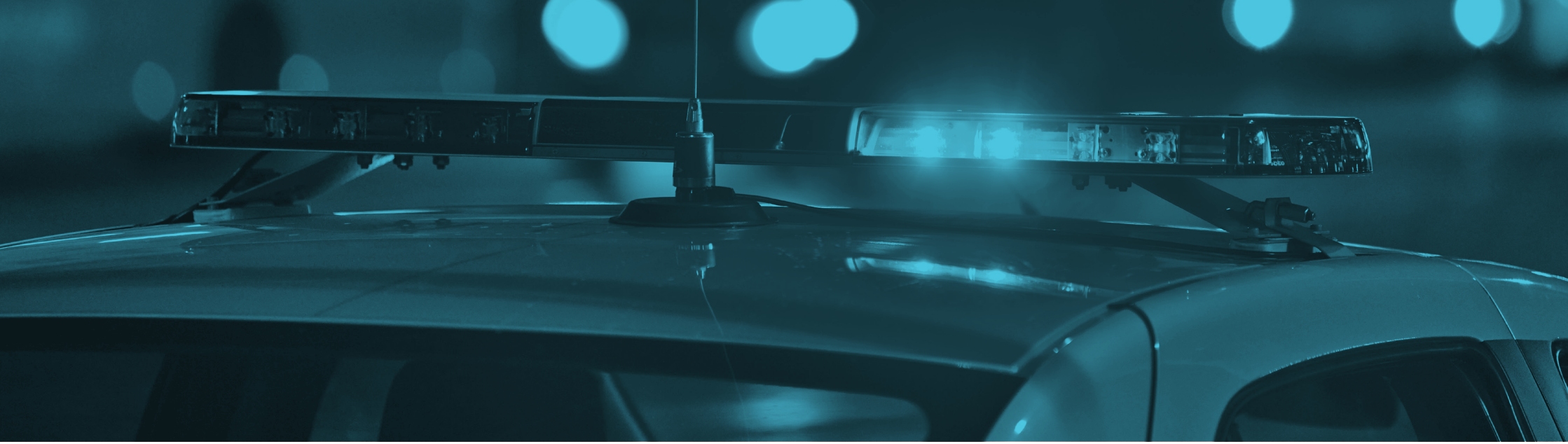
De politie zal je meestal ook fouilleren en eventueel een huiszoeking uitvoeren. Meer uitleg daarover vind je verderop (zie pagina 24).

Eventueel gevonden drugs worden in beslag genomen en zo snel mogelijk vernietigd. Normaal word je meteen vrijgelaten, maar wanneer het gaat om zware feiten verwittigt de politie onmiddellijk het parket.

Van vrijheid benomen, gearresteerd of aangehouden?

Het zijn begrippen die vaak door elkaar gehaald worden.
Het verschil zit hem als volgt:

- Vanaf het moment dat je betrapt wordt, moet je bij de politie blijven en word je **benomen van je vrijheid** van komen en gaan. Dat is niet hetzelfde als gearresteerd zijn of aangehouden worden.
- De agent die je betrapt, verwittigt een officier van de gerechtelijke politie (vaak is dit een hoofdinspecteur). Die beslist over je **arrestatie**.
- Op zijn beurt verwittigt die officier de parketmagistraat. Die beslist om je arrestatie al dan niet te **bevestigen**. Als de parketmagistraat deze niet bevestigt, word je **vrijgelaten**. Eventueel worden aan de politie bijkomende onderzoeksopdrachten gegeven.
- Wordt je arrestatie bevestigd, dan kan de parketmagistraat ook beslissen om je **'ter beschikking te stellen'** van de onderzoeksrechter.
- De onderzoeksrechter beslist vervolgens binnen de 48 uur na je vrijheidsbeneming door de politie over je **aanhouding**. Zo niet kom je na die 48 uur terug vrij.

Wat doet het parket?

Nadat de politie hen heeft verwittigd, kan het parket beslissen dat:

- je vrijgelaten wordt. Eventueel worden aan de politie bijkomende onderzoeksopdrachten gegeven: de substituut laat bijvoorbeeld beslag leggen op de auto waarmee de drugs vervoerd werden of op geld dat werd verdiend met drughandel.
- je 'ter beschikking gesteld' wordt. In dat geval moet een onderzoeksrechter, binnen 48 uur na je vrijheidsbeneming door de politie beslissen of je aangehouden blijft[1]. Zo niet kom je na die 48 uur terug vrij.

Nadat de politie en het parket het onderzoek hebben afgerond, wordt beslist of je al dan niet vervolgd wordt.

[1] Wanneer je aangehouden blijft, word je in 'voorlopige hechtenis' genomen. Die voorlopige hechtenis kan door de onderzoeksrechter, de raadkamer of de kamer van inbeschuldigingstelling opgeschort worden onder bepaalde voorwaarden, bijvoorbeeld het volgen van een begeleiding voor je drugprobleem. Dit systeem heet 'vrijheid onder voorwaarden' (VOV). Je wordt in eerste instantie vrijgelaten voor drie maanden, die termijn kan telkens met drie maanden verlengd worden. Meestal wordt een justitie-assistent aangeduid om erop toe te zien of je de voorwaarden naleeft. Doe je dat niet, dan kan je onmiddellijk terug aangehouden worden. Meestal is VOV een goede aanloop naar een probatiemaatregel (die opgelegd wordt door de rechtbank) (zie pagina 14).

Wat zegt de wet over illegale drugs?

De wet op de verdovende middelen dateert van 24 februari 1921. Aan de wet is een Koninklijk Besluit (KB) en een Ministeriële Richtlijn gekoppeld. Het KB bepaalt de soorten inbreuken op de wet. De Ministeriële Richtlijn beschrijft hoe het bezit en de verkoop van illegale drugs vervolgd worden.

Let wel: strafrechtspraak houdt altijd rekening met elke individuele situatie. Een parketmagistraat kan dus afwijken van de Ministeriële Richtlijn, als daar een gegronde reden voor is.

In tegenstelling tot wat sommige mensen denken, is cannabis nog steeds een illegale drug. Zoals je verderop in deze brochure kan lezen, kan aan cannabisbezit en/of -gebruik altijd een straf vasthangen.

Het is niet de wet van 1921 noch het KB die oplijsten welke drugs allemaal verboden zijn. Dat gebeurt via bijlagen bij het KB. Die bepalen welke stoffen precies illegaal zijn. Aan die bijlagen kunnen steeds updates gebeuren: nieuwe stoffen worden toegevoegd, die vanaf dat ogenblik ook verboden zijn.

Minderjarigen en drugs

Het bezit en gebruik van zowel cannabis als van andere illegale drugs zijn in alle omstandigheden verboden voor wie jonger dan achttien jaar is. Word je als minderjarige betrapt, dan maakt de politie een PV op en bezorgt dit aan het parket. Ook je ouders worden verwittigd.

Bijstand van een advocaat

Je hebt altijd recht op bijstand van een advocaat die je automatisch en gratis wordt toegewezen. Deze verdedigt jou, niet je ouders. Zij kunnen zelf een advocaat onder de arm nemen.

De procedure na een jeugddelict verloopt in drie fases:
1. wat het parket doet
2. de voorbereidende fase voor de jeugdrechter
3. de definitieve rechtspleging door de jeugdrechter

Je hoeft deze fases niet allemaal te doorlopen.

Welke beslissing kan het parket nemen?

Het parket bekijkt je situatie, oordeelt of het nodig is om de jeugdrechter in te schakelen en neemt één van deze beslissingen:

- je dossier meteen **seponeren** (klasseren zonder gevolg), bijvoorbeeld wanneer er twijfel is of je het delict wel echt hebt gepleegd.
- een **waarschuwingsbrief** sturen of een mondelinge waarschuwing geven, waarna je dossier eveneens wordt geseponeerd.
- een **bemiddeling** voorstellen tussen jou, je ouders en het slachtoffer[2].
- voorstellen dat je een **positief project** bedenkt. Dit kan samen met een dienst die met jou en je ouders bekijkt hoe het komt dat je drugdelicten pleegt en wat je hieraan kan doen. Het voorstel wordt voorgelegd aan de parketmagistraat (maximum 30 uur en binnen de 6 maanden afgerond).

[2] Een bemiddelingsvoorstel is bijna nooit van toepassing bij drugdelicten omdat er meestal geen identificeerbaar slachtoffer is. Daarom wordt het bemiddelingsvoorstel niet meer vermeld in de volgende fases van de procedure en in het schema op p. 10-11

- Het parket kan ook zelf voorwaarden opleggen. Als je bijvoorbeeld geen positief project kan bedenken, zal de parketmagistraat zelf een voorstel doen. Wat kan dit zijn?
  - Een **leerproject** volgen om meer inzicht te krijgen in de schadelijke gevolgen van druggebruik (maximum 30u).
  - Een **contactverbod** opleggen.
  - Een **plaatsverbod** opleggen.
  - Regelmatig naar **school** gaan of een **opleiding** volgen.
  - Ambulante **begeleiding** door een centrum voor geestelijke gezondheidszorg of in een centrum voor drughulpverlening.
  - Je aanmelden bij de **jeugdhulp**. Je verblijft daar niet maar gaat er enkel op gesprek of de begeleider komt bij je thuis langs. Dat kan opgelegd worden als je ook voor andere problemen hulp nodig hebt.

Als je je aan de voorwaarden houdt of je positief project goed hebt uitgevoerd, wordt jouw dossier definitief geseponeerd (je strafvordering vervalt). Als je dit niet doet, kan het parket je naar de jeugdrechter sturen, maar het houdt hierbij wel rekening met de inspanningen die je hebt geleverd en met de ernst van de feiten.

Wat gebeurt er tijdens de voorbereidende fase voor de jeugdrechter?

Tijdens deze fase loopt een onderzoek.

De politie onderzoekt de feiten (Wat is er precies gebeurd? Wie is hierbij betrokken?). De sociale dienst van de jeugdrechtbank zal jouw situatie grondig onderzoeken. Omdat dit heel wat tijd kan vergen, kan de jeugdrechter al een maatregel nemen terwijl het onderzoek nog loopt.

Welke maatregelen kan de jeugdrechter nemen?

De jeugdrechter kan je gewoon verder thuis laten wonen en één van de volgende maatregelen opleggen:

- Voorstel van **positief project**. Dit is hetzelfde als het positief project op niveau van het parket maar hier bedraagt de maximumduur 60 uur.
- Een ambulante maatregel waar ook je **ouders/opvoedingsverantwoordelijken** bij betrokken worden. Tijdens deze begeleiding zal gewerkt worden rond de feiten die je pleegde, maar ook rond andere zaken, zoals je school, je vrienden of dingen waar je ouders het moeilijk mee hebben (maximum 6 maanden, verlengbaar).
- De ambulante maatregel kan ook een **behandeling** zijn in een psychologische of psychiatrische dienst of een centrum voor drughulpverlening.
- Dezelfde voorwaarden als op niveau van het **parket** (maximum 6 maanden, verlengbaar). Bijkomende voorwaarden zijn de gemeenschapsdienst en het huisarrest.

De jeugdrechter kan jou in een gesloten centrum plaatsen als hij of zij vindt dat je niet thuis kunt blijven. Dit kan het geval zijn als je opnieuw feiten zou plegen, contact zou houden met mensen die je negatief beïnvloeden, of als je zelf een negatieve invloed op anderen zou hebben.

Wanneer verschijn je voor de jeugdrechter in de definitieve fase?

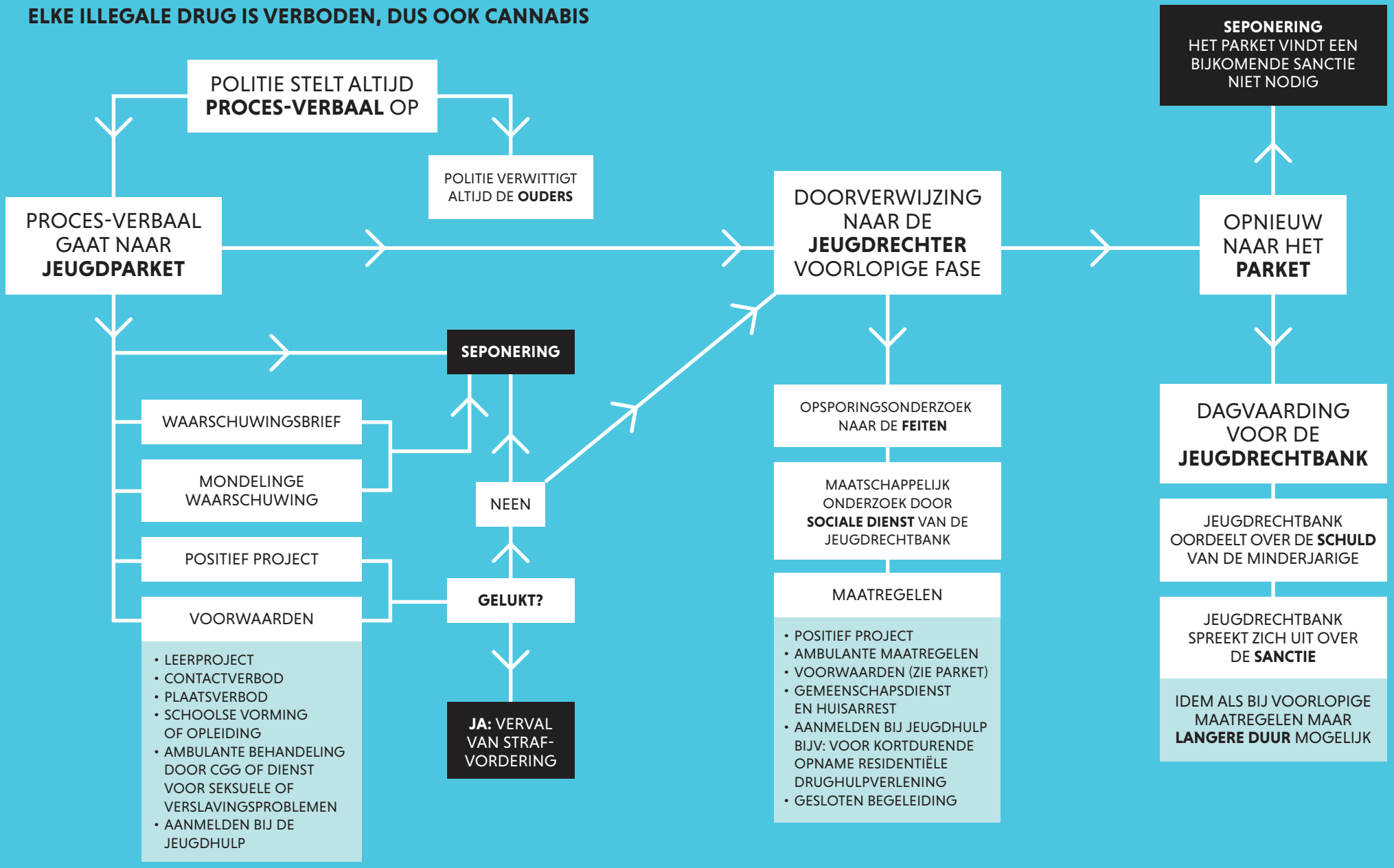
Als je voorlopige maatregel is afgelopen of wanneer je je niet houdt aan de afspraken, zal je dossier opnieuw naar het parket gestuurd worden. Het parket beslist dan of het jou zal dagvaarden voor een definitieve maatregel of het dossier zal seponeren.

Als alles goed is gelopen, maak je veel kans op een seponering. Maar als je je niet aan de afspraken hield, zal je opnieuw doorgestuurd worden naar de jeugdrechter. Die zal deze keer ook oordelen of je schuldig bent en zo ja, een definitieve sanctie uitspreken. Deze sancties zijn dezelfde als in de voorlopige fase maar met hogere maximumtermijnen. Zo kan een gemeenschapsdienst of een leerproject tot 220 uur duren, de ambulante maatregel tot maximum 2 jaar en de gesloten begeleiding zelfs tot 7 jaar, maar dat laatste is heel uitzonderlijk.

MINDERJARIG EN ILLEGALE DRUGS - OOK CANNABIS

ELKE ILLEGALE DRUG IS VERBODEN, DUS OOK CANNABIS

Meerderjarigen en drugs

CANNABIS BEZITTEN EN/OF GEBRUIKEN

Voor meerderjarigen wordt er een onderscheid gemaakt tussen cannabis en andere illegale drugs. Word je als volwassene betrapt op het bezit van een kleine hoeveelheid cannabis voor persoonlijk gebruik*, dan zal er een vereenvoudigd proces-verbaal (PV) worden opgesteld.

Daarin wordt onder andere vermeld:
- plaats en datum van de feiten.
- aard van de feiten (type en hoeveelheid cannabis).
- je identiteit.
- samenvatting van jouw versie van de feiten.

De politie zal de cannabis in beslag nemen. Verder word je nog eens herinnerd aan de norm: cannabis is verboden.

Er wordt wel een volwaardig PV opgemaakt en aan het parket bezorgd bij:

1. Verzwarende omstandigheden:
- misdrijven gepleegd ten aanzien van minderjarigen. Dat wil zeggen: cannabisgebruik of cannabishandel (dealen) in aanwezigheid van minderjarigen, minderjarigen aanzetten tot cannabisbezit of -gebruik ...
- je bent lid van een vereniging die drugs levert (een netwerk van dealers)
- je veroorzaakt door cannabisgebruik bij anderen een ongeneeslijke ziekte, blijvende arbeidsongeschiktheid, verlies van een orgaan, zware verminking of de dood.

*Cannabisbezit voor persoonlijk gebruik houdt in:
- maximum 3 gram.
- niet meer dan 1 geteelde vrouwelijke plant.

Cannabis in eetbare producten (zoals snoep) valt niet onder bezit voor persoonlijk gebruik.

2. Verstoring van de openbare orde:
- bezit in een gevangenis of instelling voor jeugdbescherming.
- bezit in een school of gelijkaardige instelling of in hun onmiddellijke omgeving. Dit zijn plaatsen waar leerlingen zich verzamelen of elkaar ontmoeten (bijvoorbeeld een bushalte of park in de buurt van een school).
- openlijk bezit in een openbare plaats of een plaats die toegankelijk is voor het publiek (bijvoorbeeld een ziekenhuis).
- Als er aanwijzingen van cannabishandel zijn, hoe klein de hoeveelheid ook is.

Het parket zal rekening houden met plaatselijke omstandigheden en kan een bijzondere richtlijn verspreiden bij massabijeenkomsten (bijvoorbeeld festivals).

3. In enkele uitzonderlijke gevallen
Bijvoorbeeld wanneer je in een ander arrondissement woont dan datgene waar je betrapt wordt en wanneer je meerdere vrouwelijke cannabisplanten bezit.

Ook volgende zaken zijn verboden:
- Cannabis verkopen of gratis uitdelen, ook aan vrienden (dealen).
- Cannabis invoeren (bijvoorbeeld vanuit Nederland over de grens brengen).
- Rijden onder invloed van cannabis (zie pagina 22-23).

In al deze gevallen stelt de politie een volwaardig PV op en bezorgt dit aan het parket.

Mogelijkheden van het parket

Het parket legt de klemtoon op hulpverlening en niet op bestraffing.

Seponering – De zaak wordt zonder gevolg geklasseerd en je moet niet voor de rechtbank verschijnen. Je krijgt wel een waarschuwing van de politie en wordt eventueel doorverwezen naar de drughulpverlening.

Minnelijke schikking – Het parket stelt voor dat je een geldsom betaalt, waardoor je niet voor de rechtbank moet verschijnen. Door de betaling vervalt de strafvordering. Er is geen vervolging meer mogelijk voor dat feit en er komt ook niets op je strafblad.

Pretoriaanse probatie – Je dossier wordt zonder gevolg geklasseerd als je aan bepaalde voorwaarden voldoet (bijvoorbeeld hulpverlening opzoeken). De zaak blijft dan waarschijnlijk zonder gevolg. Als je de voorwaarden niet naleeft, is het mogelijk dat je toch nog voor de rechter moet verschijnen.

Bemiddeling in strafzaken – Het parket kan bemiddeling voorstellen voor feiten waarop een straf staat van minder dan 2 jaar en waarbij er een slachtoffer is. Zowel het slachtoffer als jij moeten met de bemiddeling akkoord gaan. Een justitieassistent probeert om via een overeenkomst tussen jou en het slachtoffer de schade te herstellen. Het parket kan wel bijkomende voorwaarden opleggen zoals een geneeskundige behandeling, therapie, opleiding of dienstverlening.

Doorverwijzing naar de correctionele rechtbank – De correctionele rechtbank blijft bevoegd voor de bestraffing van cannabisbezit voor persoonlijk gebruik.

Hersteltraject – Als duidelijk is dat de drugsfeiten te maken hebben met de problematiek van je eigen gebruik (je dealt bijvoorbeeld om je eigen druggebruik te bekostigen), kan je zaak worden toevertrouwd aan een speciale kamer binnen de correctionele rechtbank. Die heet dan bijvoorbeeld de drugopvolgingskamer of drugbehandelingskamer. Je volgt daarbij onder begeleiding van justitieassistenten een traject gericht op je druggebruik. Sluit je dat traject goed af, dan houdt de rechtbank daar rekening mee in het uiteindelijke vonnis.

Omvang van de straf

Wat de omvang van de straf betreft, zijn er vier vorken:

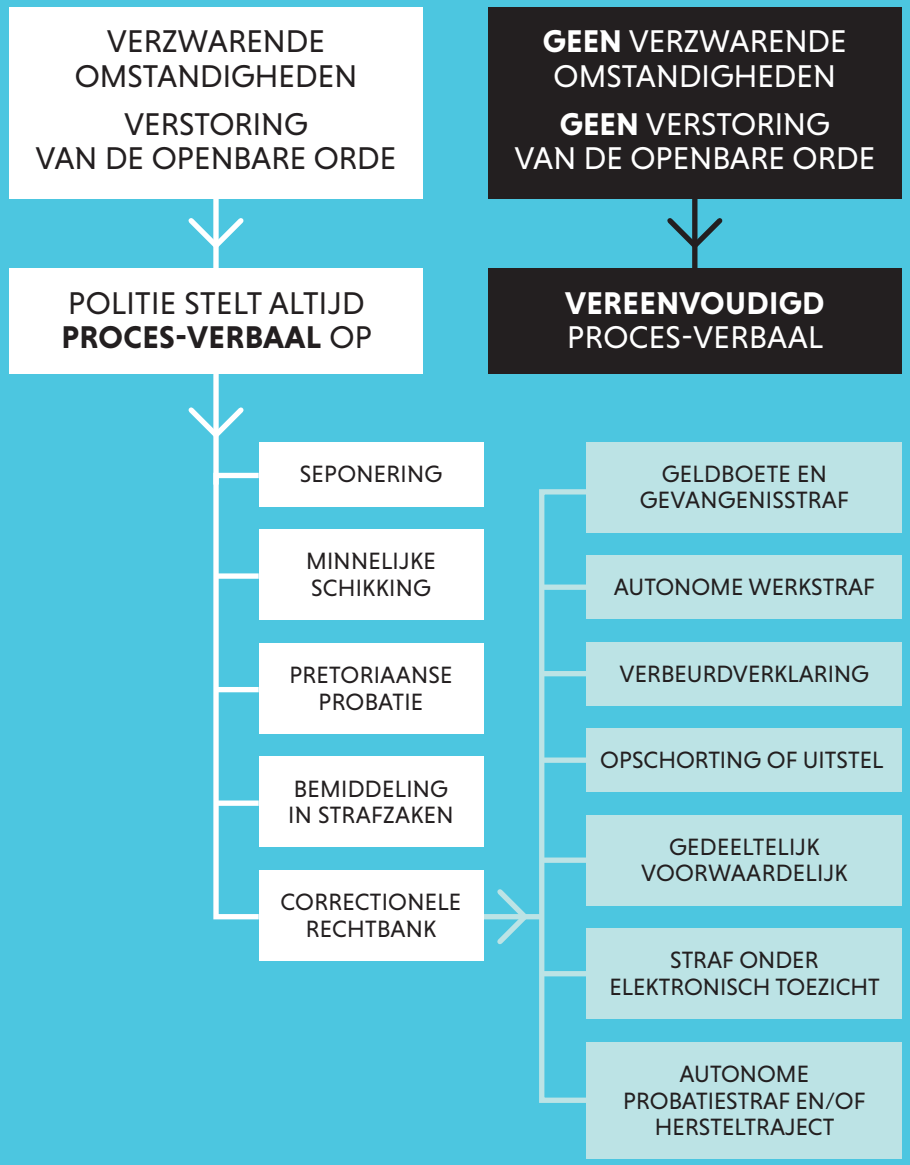
- voor een eerste overtreding een boete van € 15 tot € 25 (te vermenigvuldigen met 8, je betaalt dus € 120 tot € 200).
- bij herhaling binnen een jaar na de eerste overtreding een boete van € 26 tot € 50 (te vermenigvuldigen met 8, dus € 208 tot € 400).
- gevangenisstraf van 8 dagen tot 1 maand en een geldboete van € 50 tot € 100 (te vermenigvuldigen met 8, dus € 400 tot € 800), in geval van een nieuwe herhaling binnen een jaar na de tweede veroordeling.
- gevangenisstraf van 3 maanden tot 1 jaar en/of een geldboete van € 1.000 tot € 100.000 (te vermenigvuldigen met 8, dus € 8.000 tot € 800.000) bij openbare overlast.

Gaan deze cannabisinbreuken gepaard met verzwarende omstandigheden (zie pagina 12), dan blijven de correctionele straffen van de wet van 1921 van toepassing en gelden hogere geldboetes en/of gevangenisstraffen.

Onmiddellijke Minnelijke Schikking (OMS) – De politie kan bij een vaststelling van drugsbezit (gebruikershoeveelheid cannabis maar ook andere illegale drugs, uitgezonderd opiaten zoals heroïne) onmiddellijk het voorstel doen om ter plaatse meteen een geldboete te betalen. Dit wordt bijvoorbeeld wel eens op muziekfestivals toegepast. Het proces-verbaal zal dan enkel aan het parket worden bezorgd bij niet-betaling.

MEERDERJARIG EN CANNABIS

CANNABIS IS VERBODEN,
MAAR AAN BEZIT VOOR PERSOONLIJK GEBRUIK WORDT
DE LAAGSTE VERVOLGINGSPRIORITEIT GEGEVEN

ANDERE ILLEGALE DRUGS BEZITTEN EN/OF GEBRUIKEN

Voor het bezit en/of het gebruik van andere illegale drugs dan cannabis wordt er altijd een proces-verbaal (PV) opgemaakt en aan het parket bezorgd.

Bij het parket kan de procureur dezelfde maatregelen nemen als voor cannabisbezit en/of -gebruik, namelijk seponering, minnelijke schikking, pretoriaanse probatie, bemiddeling in strafzaken, doorverwijzing naar de correctionele rechtbank en hersteltraject (zie pagina 14).

Ook bij het bezit of gebruik van andere illegale drugs kan het systeem van Onmiddellijke Minnelijke Schikking (OMS) toegepast worden (zie pagina 15). Enkel bij opiaten zoals heroïne is dat niet mogelijk.

Net zoals bij overtredingen in verband met cannabis, legt het parket ook bij andere illegale drugs de klemtoon eerder op hulpverlening dan op bestraffing.

Wordt de zaak door het parket toch doorverwezen naar de correctionele rechtbank, dan is er wél een verschil: terwijl er voor cannabis minder zware straffen mogelijk zijn, gelden voor andere illegale drugs enkel de correctionele straffen uit de wet van 24 februari 1921.

De correctionele rechtbank kan volgende maatregelen nemen:

De algemene regel is dat je voor drugzaken een **gevangenisstraf** tussen drie maanden en vijf jaar + een **geldboete** tussen €1.000 en €100.000 (te vermenigvuldigen met 8) krijgt.

De wet bepaalt dus een minimum en een maximum, waartussen de rechter de straf kan bepalen. Zo kan de straf aangepast worden aan de situatie van de persoon en aan de gepleegde feiten. De rechtbank kan rekening houden met verzwarende omstandigheden (zie pagina 12). Omgekeerd: wanneer er verzachtende omstandigheden zijn, kan de rechtbank een lichtere straf uitspreken. Ze kan bijvoorbeeld een deel

van de gevangenisstraf of boete voorwaardelijk uitspreken. Bijvoorbeeld: van een geldboete van € 5.000 moet je slechts € 500 betalen. Zolang je gedurende een opgelegde proefperiode (maximum vijf jaar) uit de problemen blijft, moet je de rest van de boete niet betalen.

Naast een gevangenisstraf en boete kan de rechtbank ook alle in beslag genomen spullen die met de overtreding te maken hebben, **verbeurd verklaren**. Dit kan zelfs als die spullen niet van de betichte zijn, zoals de auto van een vriend die werd gebruikt om drugs te vervoeren of geld dat is verdiend met dealen.

De rechtbank kan de straf uitstellen of de uitspraak van de veroordeling opschorten, al dan niet onder bepaalde voorwaarden. Als er voorwaarden worden opgelegd, heet dat **probatieopschorting** of **probatie-uitstel**.

- bij probatieopschorting wordt geen veroordeling uitgesproken zolang je je aan de voorwaarden houdt.
- bij probatie-uitstel krijg je een straf, maar die wordt niet uitgevoerd als je je aan de voorwaarden houdt. Bij probatie-opschorting komt er niets op je strafblad, maar bij probatie-uitstel wel.

De voorwaarden kunnen bijvoorbeeld zijn: regelmatig naar een hulpverleningscentrum gaan, geen alcohol en andere drugs gebruiken, niet omgaan met mensen die drugs gebruiken of een vorming over drugs volgen. De rechter kan ook een 'autonome werkstraf' opleggen, waarbij je verplicht een bepaald aantal uren voor de gemeenschap moet werken.

Na de uitspraak door de rechter is het de probatiecommissie die er samen met de justitieassistent op toeziet dat je de voorwaarden naleeft of de werkstraf uitvoert.

Doe je dat niet, dan kan de probatiecommissie aan het parket vragen om de zaak opnieuw voor de rechtbank te brengen. De rechter kan je dan tot een effectieve straf en boete veroordelen of een nieuwe probatiemaatregel met aangepaste voorwaarden opleggen.

Probatiemaatregelen worden vaak gebruikt bij inbreuken op de drugwet. Deze gunst kan je bij drugsfeiten steeds toegekend worden, ook al voldoe je normaal niet aan de wettelijke voorwaarden.

MEERDERJARIG EN ILLEGALE DRUGS

VOOR ANDERE ILLEGALE DRUGS DAN CANNABIS GELDT DE LAAGSTE VERVOLGSPRIORITEIT **NIET**

Wat zegt de wet over ouders?

Moeten ouders mee opdraaien?

Is je kind minderjarig, dan ben je als ouder burgerrechtelijk aansprakelijk. Je moet dus instaan voor de schade die je kind veroorzaakte. Sommige jongeren stelen om drugs te kunnen betalen. Anderen plegen geweld terwijl ze onder invloed van drugs zijn. Bij zulke feiten kan je als ouder aangesproken worden om de schade te vergoeden.

Zelfs als je kinderen meerderjarig zijn, kan je als ouder juridische gevolgen van hun druggebruik dragen. Volgens de drugwet kan alles wat bij een misdrijf gebruikt is, zoals de auto van de ouders, in beslag genomen en zelfs verkocht worden, ook als de eigenaar iemand anders is dan de dader. Als boetes of schulden niet worden betaald, kan er beslag worden gelegd op de inboedel van de woning.
Dit kan alleen als je kind nog thuis woont en je als ouder niet kunt aantonen met aankoopbewijzen dat de spullen van jou zijn.

Heb je meer vragen over je rechten en plichten als je kind met drugs in de problemen komt? Raadpleeg de brochure 'Vragen van ouders over kinderen, drugs en de wet', te bestellen via www.vad.be.

Worden ouders betrokken bij het onderzoek?

Is je kind minderjarig, dan word je als ouder altijd verwittigd. Wanneer het parket tot vervolging beslist, word je gedagvaard om samen met je kind voor de jeugdrechter te verschijnen (zie pagina 6-8).

Bij meerderjarigen is het niet vanzelfsprekend dat je als ouders bij het onderzoek betrokken wordt. Wie door de politie wordt opgepakt en dat wil, kan als meerderjarige altijd vragen om de ouders te verwittigen. Indien dit het onderzoek niet schaadt, zal men dit meestal ook doen. Dat de ouders niet bij het onderzoek betrokken worden, betekent niet dat je als ouder van de hele zaak niets zal afweten. Als je meerderjarig kind bijvoorbeeld nog thuis woont, kan een brief van het parket in de bus of de politie die thuis aanbelt, al heel wat vragen oproepen.

Wat zijn de regels over drugs in het verkeer?

Als het om illegale drugs in het verkeer gaat, is de **verkeerswetgeving** van toepassing en niet de drugwetgeving.

In de verkeerswetgeving is het afnemen van stalen wettelijk geregeld. Iedereen weet dat de politie controles uitvoert op het rijden onder invloed van illegale drugs. Dat gebeurt met een **speekseltest**.

Zo'n controles gebeuren door voertuigen uit het verkeer te halen en na een verkeersongeluk, ook als daarbij alleen maar materiële schade is. De politie kan ook een test afnemen bij iemand die 'nog niet' aan het verkeer deelneemt: als ze iemand aantreft die uiterlijke tekenen vertoont van onder invloed zijn en die aanstalten maakt om een voertuig te besturen.

Een controle verloopt als volgt:

- De politie overloopt een gestandaardiseerde checklist om op basis van iemands **uiterlijk en gedrag** na te gaan of er tekenen zijn van recent gebruik van illegale stoffen.
- Als **minimum drie uiterlijke tekenen** van de checklist waargenomen worden, wordt overgegaan tot een speekseltest. Worden geen drie uiterlijke tekenen vastgesteld, dan kan men zijn weg verderzetten, tenzij er tekenen van dronkenschap zijn. In uitzonderlijke gevallen kan één uiterlijk teken volstaan om tot een speekseltest over te gaan.

De checklist laat sinds oktober 2024 ook toe dat politieagenten ook andere tekenen van dronkenschap of onder invloed zijn aanduiden en beschrijven. Op basis daarvan kan men ook vervolgd worden voor het onder invloed zijn van bepaalde drugs die door de klassieke speekseltests niet kunnen aangetoond worden.

- Bij een positieve speekseltest wordt het rijbewijs onmiddellijk ingehouden voor twaalf uur. Bovendien kan de procureur des Konings het rijbewijs onmiddellijk voor vijftien dagen laten intrekken (deze maatregel kan ten hoogste tweemaal met drie maanden verlengd worden).
- Er volgt ook een speekselafname met een speekselcollector die naar een labo gaat voor grondige analyse. Is dat staal positief, dan geldt dat als bewijs dat je strafbaar bent. Je moet dan voor de politierechtbank verschijnen die een vonnis uitspreekt.

Wat voorziet de wet?

De wet voorziet een geldboete van € 200 tot € 2.000 (te vermenigvuldigen met 8, in werkelijkheid dus € 1.600 tot € 16.000). Je kan een mogelijk rijverbod van minimum acht dagen tot maximum vijf jaar opgelegd krijgen. Bij herhaling binnen de drie jaar volgen zwaardere straffen, inclusief een mogelijke gevangenisstraf en een verval van het recht tot sturen.

Nog enkele belangrijke opmerkingen:

- Als je in overtreding bent en minder dan twee jaar over je rijbewijs B beschikt, krijg je automatisch een rijverbod opgelegd en moet je opnieuw een rijexamen afleggen.
- Iemand aanzetten tot rijden onder invloed of een voertuig ter beschikking stellen aan iemand onder invloed is eveneens strafbaar.
- Als de speekseltest ter plaatse en het speekselstaal in het labo positief zijn, moet je de kosten van die tests zelf betalen.
- Je mag de tests weigeren om medische redenen. Er zal dan een arts opgeroepen worden om dit te controleren. Blijkt je weigering ongegrond, dan zal je de kosten voor het oproepen van de dokter moeten betalen.

Wat mag de politie doen?

Fouilleren

De wet zegt duidelijk wat wel en wat niet mag bij fouillering. Er bestaan verschillende soorten fouillering. De volgende komen het vaakst voor:

- De **veiligheidsfouillering**: een oppervlakkige en vluchtige betasting van lichaam en kleding en controle van de bagage. Bij een veiligheidsfouillering mag je niet langer dan één uur opgehouden worden. Zo'n fouillering kan:
  * als er bij een identiteitscontrole aanwijzingen zijn dat je een wapen of ander gevaarlijk voorwerp op zak hebt.
  * als er gevaar is voor de openbare orde (bijvoorbeeld bij een voetbalwedstrijd, een festival of in een rechtszaal).
  * als je van je vrijheid benomen wordt.
- De meer grondige **gerechtelijke fouillering**. Dit kan als je gerechtelijk bent aangehouden of als je bewijsmateriaal van een misdrijf op zak zou kunnen hebben.
- De **fouillering op het lichaam**. Dat kan enkel als je in de cel wordt opgesloten. Je moet je voor dit soort fouillering uitkleden. De bedoeling is voorwerpen of stoffen te zoeken die gevaarlijk zijn voor jezelf, voor anderen of die je zouden kunnen helpen bij een ontsnapping.

Huiszoeking

Er zijn verschillende soorten huiszoekingen:

De huiszoeking met toestemming
Dat betekent dat je als bewoner de schriftelijke toestemming geeft aan de politie om je woning te betreden. Pas nadat je die toestemming hebt ondertekend, kan de eigenlijke huiszoeking beginnen. Men kan na ondertekening je woning doorzoeken en alles wat als bewijsmateriaal kan dienen, in beslag nemen.

Aangezien je zelf de toestemming geeft, kan zo'n huiszoeking dag en nacht gebeuren. Hoewel je het recht hebt om de huiszoeking te weigeren, zal dat in de praktijk niet echt goed overkomen.

Het kan de politie de indruk geven dat je iets te verbergen hebt. In dat geval zal ze proberen zo snel mogelijk een huiszoeking met een bevel van de onderzoeksrechter uit te voeren.

De huiszoeking op bevel van de onderzoeksrechter
Zo'n bevel betekent dat, ondanks je eventuele verzet als bewoner, de huiszoeking toch mag plaatsvinden. Als er niemand thuis is, mag de politie een slotenmaker oproepen.

Een huiszoeking op bevel kan enkel tussen vijf uur 's ochtends en negen uur 's avonds. De politie kan dan enkel zaken in beslag nemen die verband houden met het misdrijf waarvoor het bevel werd afgeleverd.

Bijvoorbeeld: de onderzoeksrechter geeft een huiszoekingsbevel voor inbreuken op de drugwetgeving. De politie mag dan enkel zaken opsporen die daarmee te maken hebben. Ze mag bijvoorbeeld niet op zoek gaan naar gestolen voorwerpen. Als de politie tijdens de huiszoeking bij toeval (op heterdaad) gestolen voorwerpen zou vinden, dan moet ze daarvan een nieuw proces-verbaal opmaken en kan de huiszoeking worden uitgebreid.

De huiszoeking op grond van artikel 6 bis van de drugwet
Dit artikel bepaalt dat de politie dag en nacht zonder toestemming van de bewoner mag binnengaan in plaatsen waarvan ze ernstige vermoedens heeft dat er drugs opgeslagen liggen, vervaardigd, bereid of bewaard worden of dat er drugs gebruikt worden in het bijzijn van minderjarigen.

Bloedstaal of urinestaal

OPGELET: op dit vlak verschilt de algemene drugwetgeving van de verkeerswet! Drugs in het verkeer komen op pagina's 22 en 23 aan bod.

Een urinestaal nemen is in het kader van de drugwetgeving niet wettelijk geregeld en komt ook niet zoveel voor. Als men een urinestaal wil afnemen, kan dit enkel met voorafgaandelijke en schriftelijke toestemming. Urinestalen worden bijvoorbeeld wel eens genomen bij controles in het uitgaansleven. De politie zal je dan op voorhand een schriftelijke toestemming laten ondertekenen. In principe kan je de urinetest weigeren, maar in realiteit kan dat natuurlijk overkomen alsof je iets te verbergen hebt.

Een positief urinestaal is in principe enkel een bewijs dat je recent drugs gebruikt hebt. Maar om die te gebruiken, heb je ze natuurlijk in bezit gehad. Op die manier kan een positief resultaat tot een veroordeling voor drugbezit leiden.

Ook een bloedafname is in het kader van de drugwetgeving niet wettelijk geregeld. Het komt ook weinig voor. Indien men het toch zou willen doen, kan alleen een geneesheer dit uitvoeren.

De Druglijn

**Voor alle vragen over drank, drugs, pillen, gamen en gokken.
Voor informatie, een eerste advies of voor adressen voor hulp en preventie.**

Anoniem, zonder taboe en zonder oordeel.

Bel 078 15 10 20
Maandag tot vrijdag, van 10u tot 20u.
(niet op feestdagen)

Mail of chat op **www.druglijn.be**
Je ontvangt steeds een antwoord op maat.

De Druglijn werkt onafhankelijk van de politie en het gerecht.
We kunnen je geen juridisch advies geven, maar staan open voor je verhaal.

Colofon — V.U.: Dr. Hendrik Peuskens, VAD, Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel - november 2024 - D/2024/6030/14 - ondernemingsnummer 0424-327-587 - RPR Brussel.

De Druglijn is een initiatief van VAD - VAD wordt gefinancierd door de Vlaamse overheid.
De Druglijn financieel steunen kan op rekeningnummer BE52 433 1078042 09.
Vanaf € 40 ontvang je een fiscaal attest.
Lay-out: Wim Vandersleyen - druk: www.epo.be - afbeeldingen: www.shutterstock.com

Vlaanderen
is zorgzaam en gezond samenleven

VAD